

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 15/22
Luxemburg, 25 ianuarie 2022

Hotărârea în cauza C-638/19 P,
Comisia/European Food și alții

**Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a constatat necompetența
Comisiei de a examina, în lumina dreptului ajutoarelor de stat, despăgubirea plătită
unor investitori suedezi de către România în executarea unei hotărâri arbitrale**

*Deși această hotărâre a admis argumentația acestor investitori potrivit căreia acest stat membru
abrogase în mod nelegal o schemă de stimulente fiscale înainte de aderarea sa la Uniune, măsura
de ajutor vizată de Comisie a fost totuși acordată după această aderare*

La 29 mai 2002, Regatul Suediei și România au încheiat un tratat bilateral de investiții privind promovarea și protejarea a investițiilor (denumit în continuare „TBI”), al cărui articol 2 alineatul (3) prevede că fiecare parte contractantă va asigura întotdeauna un tratament just și echitabil investițiilor investitorilor celeilalte părți contractante. TBI prevede în plus că diferendele dintre investitori și țările semnatare sunt soluționate de un tribunal arbitral.

În 2005, în cadrul negocierilor de aderare a României la Uniunea Europeană, guvernul român a abrogat o schemă națională de stimulente fiscale în favoarea anumitor investitori în regiuni defavorizate (denumită în continuare „schema de stimulente fiscale”).

Apreciind că, prin abrogarea schemei de stimulente fiscale, România și-a încălcat obligația de a asigura un tratament just și echitabil investițiilor lor în conformitate cu TBI, mai mulți investitori suedezi au solicitat constituirea unui tribunal arbitral în vederea obținerii reparării prejudiciului cauzat. Prin hotărârea arbitrală din 11 decembrie 2013, acest tribunal a obligat România la plata către respectivi investitori a sumei de aproximativ 178 de milioane de euro cu titlu de daune interese.

În pofida faptului că Comisia Europeană a pus în gardă în diferite rânduri autoritățile române cu privire la necesitatea de a respecta în acest dosar normele și procedurile aplicabile în materia ajutoarelor de stat, acestea au plătit investitorilor suedezi despăgubirea acordată de tribunalul arbitral.

Prin decizia din 30 martie 2015 (denumită în continuare „decizia în litigiu”)¹, Comisia a calificat plata acestei despăgubiri drept ajutor de stat incompatibil cu piața internă, a interzis punerea sa în aplicare și a dispus recuperarea sumelor deja plătite.

Sesizat cu mai multe acțiuni, Tribunalul a anulat această decizie², în esență pentru motivul că Comisia a făcut uz retroactiv de competențele sale pentru fapte care erau anterioare aderării României la Uniune la 1 ianuarie 2007. Tribunalul a plecat astfel de la premisa că ajutorul vizat fusese acordat de România la data abrogării schemei de stimulente fiscale, și anume în anul 2005.

În recurs, Curtea, întrunită în Marea Cameră, a anulat această hotărâre a Tribunalului și a confirmat competența Comisiei de a adopta decizia în litigiu, trimițând cauza spre rejudecare la

¹ Decizia (UE) 2015/1470 a Comisiei din 30 martie 2015 privind ajutorul de stat SA.38517 (2014/C) (ex 2014/NN) pus în aplicare de România – Hotărârea arbitrală în cauza Micula/România din 11 decembrie 2013 (JO 2015, L 232, p. 43).

² Hotărârea Tribunalului din 18 iunie 2019, European Food și alții/Comisia, [T-624/15](#), [T-694/15](#) și [T-704/15](#).

Tribunal pentru ca acesta să se pronunțe cu privire la motivele și argumentele invocate în fața sa în legătură cu temeinicia acestei decizii.

Aprecieră Curții

Întrucât Comisiei i s-a conferit competența să controleze, în temeiul articolului 108 TFUE, măsurile de ajutor adoptate de România începând de la aderarea sa la Uniune, Curtea amintește că ajutoarele de stat trebuie considerate acordate, în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, la data la care dreptul de a le percepe este conferit beneficiarului în temeiul reglementării naționale aplicabile. Elementul determinant pentru stabilirea acestei date este legat de dobândirea de către beneficiari a unui drept cert de a percepe ajutorul în cauză și de angajamentul corelativ al statului de a acorda acest ajutor. În fapt, acesta este momentul în care o astfel de măsură este susceptibilă să determine o denaturare a concurenței de natură să afecteze schimburile dintre statele membre, în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE.

În speță, Curtea constată că dreptul la repararea prejudiciului invocat de investitorii suedezi, deși izvorăște din abrogarea, cu încălcarea TBI, a schemei de stimulente fiscale de către România, nu a fost conferit decât prin hotărârea arbitrală din 11 decembrie 2013, care nu doar că a constatat existența acestui drept, dar l-a și cuantificat. Prin urmare, abia la finalul procedurii arbitrale investitorii au putut obține plata efectivă a despăgubirii, chiar dacă aceasta vizează parțial repararea prejudiciului pe care pretind că l-au suferit pe parcursul unei perioade anterioare aderării României la Uniune.

Astfel, având în vedere faptul că măsura de ajutor vizată a fost acordată după aderarea României la Uniune, **Tribunalul a săvârșit o eroare de drept considerând Comisia necompetentă *ratione temporis* să adopte decizia în litigiu în temeiul articolului 108 TFUE.**

Curtea precizează că chestiunea dacă despăgubirea acordată prin hotărârea arbitrală poate constitui un ajutor de stat, în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, depășește competența sa în cadrul recursului, întrucât ea nu a fost examinată de Tribunal. În aceste condiții, competența Comisiei întemeiată pe articolul 108 TFUE nu poate în niciun caz să depindă de rezultatul examinării acestei chestiuni, din moment ce controlul preventiv exercitat de Comisie în aplicarea acestei dispoziții are ca obiect în special stabilirea aspectului dacă despăgubirea în cauză constituie un ajutor de stat sau nu.

În sfârșit, Curtea constată că Tribunalul a mai săvârșit o eroare de drept statuând că Hotărârea Curții Achmea³ este irelevantă în speță.

În Hotărârea Achmea, Curtea a statuat că articolele 267 și 344 TFUE se opun unui acord internațional încheiat între două state membre care prevede că un investitor din unul din aceste state membre poate, în cazul unui litigiu referitor la investițiile în celălalt stat membru, să introducă o procedură împotriva acestui din urmă stat membru la un tribunal arbitral în privința căruia acest stat membru s-a obligat să îi accepte competența. Astfel, prin încheierea unui astfel de acord, statele membre consimt să înlăture competența propriilor instanțe și, implicit, sistemul jurisdicțional de căi de atac pe care articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE le impune acestora să îl instituie în domeniile reglementate de dreptul Uniunii pentru litigiile care pot viza aplicarea sau interpretarea acestui drept.

Or, în speță, este cert că **despăgubirea solicitată de investitorii suedezi privea de asemenea prejudiciile pretins suferite după data aderării României la Uniune, dată de la care dreptul Uniunii, în special articolele 107 și 108 TFUE, era aplicabil acestui stat membru.** În acest sens, litigiul introdus la tribunalul arbitral nu putea fi considerat ca fiind limitat în toate elementele sale la o perioadă în cursul căreia România, dat fiind că nu aderase la Uniune, nu era încă legată prin normele și principiile care decurg din Hotărârea Achmea. Este în plus cert faptul că acest tribunal arbitral nu există în cadrul sistemului jurisdicțional al Uniunii, acest tribunal nefiind

³ Hotărârea Curții de Justiție din 6 martie 2018, Achmea, [C-284/16](#) (a se vedea de asemenea [CP nr.°26/18](#)).

circumscrie sistemului de căi de atac pe care articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE le impune statelor membre să îl instituie în domeniile reglementate de dreptul Uniunii.

În aceste condiții, consimțământul României la sistemul de arbitraj prevăzut de TBI a devenit fără obiect ca urmare a aderării acestui stat membru la Uniune.

Având în vedere toate aceste considerații, Curtea anulează hotărârea recurată și trimite cauza spre rejudecare la Tribunal pentru ca acesta să se pronunțe asupra motivelor și argumentelor invocate în fața sa ce privesc temeinicia deciziei în litigiu, cu precădere asupra chestiunii dacă măsura vizată de decizie îndeplinește, pe plan material, condițiile enunțate la articolul 107 alineatul (1) TFUE.

MENȚIUNE: Curtea de Justiție poate fi sesizată cu un recurs, limitat la chestiuni de drept, împotriva unei hotărâri sau ordonanțe a Tribunalului. În principiu, recursul nu are efect suspensiv. Dacă este admisibil și întemeiat, Curtea anulează decizia Tribunalului. Atunci când cauza se află în stare de judecată, Curtea poate să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul. În caz contrar, ea trimite cauza spre rejudecare Tribunalului, care este legat de decizia pe care Curtea a pronunțat-o în recurs.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 5536